

Övningstenta i flervariabelanalys F1 (mve035), 07-02-17

uppg. 1

$$f(x, y) = x + y + \sqrt{3 - x^2 - y^2} \Rightarrow \text{grad} f(x, y) = \left(1 - \frac{x}{\sqrt{3 - x^2 - y^2}}, 1 - \frac{y}{\sqrt{3 - x^2 - y^2}} \right)$$

$$\Rightarrow \text{grad} f(-1, -1) = (2, 2).$$

a) Tangentplanet har ekvationen

$$z = f(-1, -1) + f'_x(-1, -1)(x + 1) + f'_y(-1, -1)(y + 1) =$$

$$= -1 + 2x + 2 + 2y + 2 \text{ dvs. } \underline{2x + 2y - z + 3 = 0}.$$

b) Observera att D_f är cirkelskivan $x^2 + y^2 \leq 3$, f är C^1 i inre punkter i D_f .

$$\begin{cases} f'_x = 1 - \frac{x}{\sqrt{3 - x^2 - y^2}} = 0 \\ f'_y = 1 - \frac{y}{\sqrt{3 - x^2 - y^2}} = 0 \end{cases} \iff x = y = \sqrt{3 - x^2 - y^2}, \text{ det ger } x \geq 0 \text{ och}$$

$x^2 = 3 - 2x^2$, enda stationära punkten är alltså $(1, 1)$. Karaktären:

$$\left. \begin{aligned} f''_{xx} &= -\frac{\sqrt{3 - x^2 - y^2} + \frac{x^2}{\sqrt{3 - x^2 - y^2}}}{3 - x^2 - y^2} = \frac{y^2 - 3}{(3 - x^2 - y^2)\sqrt{3 - x^2 - y^2}} \\ f''_{yy} &= -\frac{\sqrt{3 - x^2 - y^2} + \frac{y^2}{\sqrt{3 - x^2 - y^2}}}{3 - x^2 - y^2} = \frac{x^2 - 3}{(3 - x^2 - y^2)\sqrt{3 - x^2 - y^2}} \\ f''_{xy} &= \frac{-xy}{(3 - x^2 - y^2)\sqrt{3 - x^2 - y^2}} \end{aligned} \right\} \implies$$

$$\begin{cases} f''_{xx}(1, 1) = -2 \\ f''_{yy}(1, 1) = -2 \\ f''_{xy}(1, 1) = -1 \end{cases}, \text{ den kvadratiska formen}$$

$$Q(h, k) = f''_{xx}(1, 1)h^2 + 2f''_{xy}(1, 1)hk + f''_{yy}(1, 1)k^2 =$$

$$= -2(h^2 + hk + k^2) = -2\left(\left(h + \frac{k}{2}\right)^2 + \frac{3}{4}k^2\right) \text{ är negativt definit,}$$

punkten $(1, 1)$ är alltså en sträng lokal maximipunkt.

ANM: Man kan också beräkna största/minsta värde som f antar på den kompakta mängden D_f (det tillkommer undersökningen av randen $x^2 + y^2 = 3$): man får att f antar i $(1, 1)$ sitt största värde ($f(1, 1) = 3$).

svar: a) $2x + 2y - z = -3$	b) $(1, 1)$ sträng lokal maximipunkt

uppg. 2

a) $\begin{cases} u = y + \cosh x \\ v = y - \sinh x \end{cases}, \frac{d(u, v)}{d(x, y)} = \begin{vmatrix} u'_x & u'_y \\ v'_x & v'_y \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} \sinh x & 1 \\ -\cosh x & 1 \end{vmatrix} =$

$= \sinh x + \cosh x = e^x > 0$ för alla $(x, y) \in \mathbb{R}^2$. Eftersom u, v är C^1 i $\mathbb{R}^2$ så ger inversa funktionssatsen att tillordningen $(x, y) \mapsto (u, v)$ är lokalt bijektiv i varje punkt i $\mathbb{R}^2$.

b) Kedjeregeln ger

$$\left. \begin{aligned} f'_x &= f'_u u'_x + f'_v v'_x = \sinh x f'_u - \cosh x f'_v \\ f'_y &= f'_u u'_y + f'_v v'_y = f'_u + f'_v \end{aligned} \right\} \Rightarrow$$

$$f'_x + \cosh x f'_y = (\sinh x + \cosh x) f'_u = e^x f'_u \stackrel{!}{=} e^x \Rightarrow f'_u = 1 \Rightarrow$$

$$f(u, v) = u + g(u, v) \Rightarrow f(x, y) = y + \cosh x + g(y - \sinh x) \Rightarrow$$

$$f(x, 2 \sinh x) = 2 \sinh x + \cosh x + g(\sinh x) \stackrel{!}{=} \cosh x \Rightarrow$$

$$g(t) = -2t \Rightarrow f(x, y) = y + \cosh x - 2(y - \sinh x) = 2 \sinh x + \cosh x - y.$$

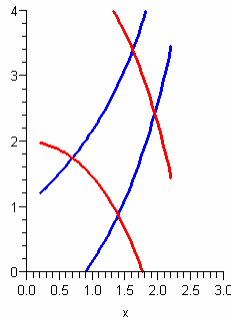
c) Området D beskrives av $3 \leq y + \cosh x \leq 6$, $-1 \leq y - \sinh x \leq 1$, i variablerna u och v är det $D' : 3 \leq u \leq 6$, $-1 \leq v \leq 1$, arean är alltså

$$\iint_D dx dy = \iint_{D'} \left| \frac{d(x,y)}{d(u,v)} \right| du dv = \left[\frac{d(x,y)}{d(u,v)} = \frac{1}{\frac{d(u,v)}{d(x,y)}} = \frac{1}{e^x} = \frac{1}{u-v} > 0 \right] =$$

$$= \int_3^6 \int_{-1}^1 \frac{1}{u-v} dv du = \int_3^6 [-\ln(u-v)]_{v=-1}^{v=1} du = \int_3^6 (\ln(u+1) - \ln(u-1)) du =$$

$$[\text{p.i.}] = [(u+1) \ln(u+1) - (u-1) \ln(u-1)]_3^6 = 7 \ln 7 - 5 \ln 5 - 4 \ln 4 + 2 \ln 2.$$

svar: b) $f(x, y) = 2 \sinh x + \cosh x - y$ c) $7 \ln 7 - 5 \ln 5 - 6 \ln 2$

uppg. 3

$f(0, y) = 0$ och $f(x, y) = \frac{xy^2}{x^2+y^4}$ för $x \neq 0$;

för $\mathbf{v} = (\alpha, \beta)$ med $\alpha^2 + \beta^2 = 1$ gäller:

om $\alpha \neq 0$: $f'_\mathbf{v}(0, 0) = \lim_{t \rightarrow 0} \frac{f(t\alpha, t\beta) - f(0, 0)}{t} = \lim_{t \rightarrow 0} \frac{t^3 \alpha \beta^2}{t(t^2 \alpha^2 + t^4 \beta^4)} = \lim_{t \rightarrow 0} \frac{\alpha \beta^2}{\alpha^2 + t^2 \beta^4} = \frac{\beta^2}{\alpha}$,

om $\alpha = 0$: $f'_\mathbf{v}(0, 0) = \lim_{t \rightarrow 0} \frac{f(0, t\beta) - f(0, 0)}{t} = \lim_{t \rightarrow 0} \frac{0}{t} = 0$ ($\beta = \pm 1$ då), alltså existerar

riktningsderivatan i origo i varje riktning. Vi ser även att $\text{grad} f(0, 0) = (0, 0)$, det ger $\text{grad} f(0, 0) \bullet \mathbf{v} = 0$, men $f'_\mathbf{v}(0, 0) \neq \text{grad} f(0, 0) \bullet \mathbf{v}$ för t.ex. $\mathbf{v} = \frac{1}{\sqrt{2}}(1, 1)$ och det ger att f inte är differentierbar i origo; det följer även av att f inte är kontinuerlig i origo: t.ex. $f(y^2, y) = \frac{y^4}{y^4+y^4} = \frac{1}{2} \rightarrow \frac{1}{2} \neq f(0, 0)$ då $y \rightarrow 0$.

svar: $f'_\mathbf{v}(0, 0) = \text{grad} f(0, 0) \bullet \mathbf{v}$ gäller inte; f är inte differentierbar i $(0, 0)$